

KREMLOR VID MJÄLLÅNS STRÄNDER

2015-08-20

Sundsvalls Mykologiska Sällskap och Timrå Naturskyddsförening bjöd den 20 augusti in till svampvandring längs Flottarstigen vidden fritt flödande Mjällån. Högsommarvärmen hade äntligen kommit. Den lilla glada skaran kunde under vandringen i de gamla, mossiga strandskogarna höra det rogivande sorlet från Mjällåns vatten och se silverblänket i forsarna. Elisabeth Nilsson berättade att stora stenar lagts ut i ån som återställning efter flottnings-epoken för att gynna fisk och fiske. Bland örterna längs ån lade vi särskilt märke till den högvuxna fjällväxten torta.



Färggranna kremlor

Markens svampar har ibland kallats för "höstens blommor". Deltagarna studerade under vandringen längs ån särskilt de vackra kremlorna, de lyste som färglickar i harsyremattan under granar, björkar och aspar. Vi har funnit cirka 80 olika arter av kremlor i mittsvenska området från kust till högfjäll. Varje kremla har sina speciella växtkrav, en del växer på sur mark, andra på kalkmark. Vissa kremlor föredrar blöt mark, andra växer på torra hållmarker och tallhedar. Hjördis Lundmark berättade lyriskt om den fina matkremlan mild gulkremla som växte här och var under björkar längs ån. Den är annars mest typisk i sumpskog och myrkanter, växer även med fjällhedens dvärgbjörkar men även i torr hedbjörskog t ex i våra gamla lövbrännor. Den är vanlig i strandskog vid Indalsälvens delta. Vi fann även den snarlika äggkremlan som även är en matkremla men mindre och sfår gula skivor. Äggkremlan trivs bäst under björk på gårdstun, i parker men även som här vid Mjällån i rika lundar vid åar och bäckar. Vi studerade även andra fina matkremlor: grönkremla, gransillkremla och storkremla. Längs ån växte även många oätliga kremlor bland annat siennakremla, svedkremla och den skarpt smakande nässelkremlan.

Flatskålar på murken björkstam

Vi fann även flera arter av strävsoppar: björksopp, tallsopp och tegelsopp. Strävsoppar har filttofsar på foten och är fina matsvampar om de är fasta och inte angripna. Det var gott om död ved intill stigen. Mest intressanta svampfynd var stor ansamling av decimeterstora flatskålar (*Peziza repanda*) på grov, murken björkstam i brant nipslänt, se Bengt Larssons bild av de intressanta skålsvamparna + bild av stolta gänget runt rariteterna. Under fikapausen ute på Mjällåns strand i den ljumma sommarkvällen berättade Hjördis om svampfärgning och visade garnprover. Augustikvällens mörker sänkte sig när vi återvände upp till väg 331 vid 22-tiden på kvällen efter en ljummen augustikväll vid Mjällåns stränder.



Upplagt för satsning på natur- och kulturturism i Mjällådalen

Vi får hoppas att Mjällåns dalgång får någon form av legalt skydd och att den unika naturen bevaras åt framtiden. Elisabeth Nilsson och hennes medarbetare har redan ordnat med fina stigsystem, kartor och annan information om Mjällådalens natur- och kulturvärden. Det är således upplagt för satsning på natur- och kulturturism i Mjällåns dalgång från Sanna i Ljustorp upp till gamla järnbruket i Västanå. Vilket skulle bidra till intäkter och sysselsättning i bygden. Ett fint Naturum finns redan vid Västanå bruk som kanske kunde kompletteras med aktuell information om bland annat det unika stigsystemet i dalgången. Vandringsturism i fin natur är idag en starkt växande näringsgren.

Jan-Olof Tedebrand (text)

Bengt Larsson (foto)